

Презентація на тему:

*Міжнародно-правова
відповідальність за екологічні
правопорушення.*

Виконав:

Студент 3 курсу , 304 групи

Белов Ігор Ігорович

План

- 1) *Поняття та ознаки міжнародно-правової відповідальності за екологічні правопорушення.*
- 2) *Порівняльний аналіз правових екологічних норм України і ЄС.*
- 3) *Міжнародні злочини і міжнародні делікти.*
- 4) *Міжнародно-злочинні дії.*
- 5) *Кримінальна відповідальність за міжнародні екологічні злочини.*

1) Поняття та ознаки міжнародно-правової відповідальності за екологічні правопорушення

У найбільш загальному значенні під *міжнародно-правовою відповідальністю* у даній галузі розуміють настання негативних наслідків для суб'єкта міжнародного права, який допустив порушення норм міжнародного екологічного права (екологічне правопорушення).

До основних ознак міжнародно-правової відповідальності за екологічні правопорушення відносяться наступні:

- – єдина підстава для її настання є міжнародне екологічне правопорушення;
- – порядок застосування цієї відповідальності регулюється нормами міжнародного права;
- – вона пов'язана з відповідними негативними наслідками для правопорушника;
- – її метою є забезпечення міжнародного екологічного правопорядку.

Норми, що визначають екологічну відповідальність держав у міжнародному праві, становлять особливий міжнародно-правовий інститут. Ні в екологічній, ні в інших сферах дії міжнародного права ці норми на сьогодні достатнім чином не кодифіковані. Тому істотну роль тут відіграють вироблені міжнародною практикою звичаї.

Сутність міжнародного екологічного правопорушення полягає в порушенні державою своїх міжнародних зобов'язань екологічного характеру. Фактично тут йдеться про відповідні дії або бездіяльність органів і посадових осіб держави. Якщо ті або інші органи чи посадові особи діяли чи не діяли від імені держави, то їх неправомірне поведінка не може бути предметом екологічного правопорушення держави.

2) Порівняльний аналіз правових екологічних норм України і ЄС.

Характеристика елементів законодавства	в Україні	в ЄС
1. Обсяг екологічного законодавства	Прийнято близько 80 законодавства (законів України, постанов Верховної Ради України), які лише частково охоплюють питання, що входять в обсяг екологічного законодавства ЄС. Обсяг кожного із законів України в середньому істотно не відрізняється від законів ЄС.	Прийнято більше 300 законодавчих актів, з яких першочерговому обов'язковому перенесенню в національне законодавство підлягають 86 директив; стосовно ж 33 регуляцій мають бути підготовлені умови для їх подальшої імплементації.
2. Наявність у законах норм прямої дії	Норми законів переважно не є нормами прямої дії, через що прийняття значної частини законодавчих норм делегується органам виконавчої влади, яка приймає підзаконні акти, що фактично мають силу закону	Норми всіх законів є переважно нормами прямої дії; є посилання на норми прямої дії в інших законах
3. Спрямованість на досягнення конкретних цілей	У законах цілі і терміни їх досягнення відсутні, тобто це статичні закони	У законах чітко формулюються цілі і терміни їх досягнення, це динамічні закони
4. Ступінь деталізації законодавства	Невисокий, як правило, додатки до законів відсутні; значна частина статей законів має декларативний характер	Висока; у більшості випадків закон супроводжується значною кількістю додатків, що коментують і доповнюють статті закону, дають кількісні характеристики норм, указують методи вимірів, їх частоту, вимоги до моніторингу досягнення цілей закону та ін.

<p>5. Наявність детально розробленого інструмента забезпечення балансу інтересів, гласності і широкого охоплення учасників прийняття рішень</p>	<p>Питання процедур у законах звичайно не висвітлюються. Традиційно вони розглядаються в підзаконних актах.</p>	<p>Значну увагу приділено забезпеченню балансу інтересів, прозорості законотворчої діяльності, визначенню в законах питань процедури імплементації законів</p>
<p>6. Підхід до встановлення екологічних стандартів і цілей</p>	<p>Конкретні величини показників, що приймаються як стандарти і мета, у законах відсутні. Стандарти і мета іноді наводяться в підзаконних актах, що затверджуються на рівні міністерств. Такий підхід не може бути гнучким і реалістичним, тому він звичайно відображає лише відомчі інтереси.</p>	<p>Досить гнучкий і реалістичний; прагнення враховувати конкретні соціальні, економічні та екологічні умови при визначенні числових значень нормативних показників</p>
<p>7. Використання принципу управління ризиком</p>	<p>Не використовується</p>	<p>Використовується в зростаючому обсязі</p>
<p>8.Інтегрований підхід до зменшення забруднення довкілля на основі принципу найкращих доступних технологій</p>	<p>Законом не передбачений</p>	<p>Вводиться директивою з 1996 року.</p>
<p>9. Моніторинг результатів застосування законів</p>	<p>Не передбачається</p>	<p>Передбачається з чітким визначенням процедур</p>

3) Міжнародні злочини і міжнародні делікти.

Міжнародні екологічні правопорушення поділяють на відповідні:

міжнародні злочини

міжнародні делікти.

Ці категорії відрізняються між собою ступенем небезпеки для міжнародного співтовариства. З урахуванням цього до міжнародних екологічних злочинів належать істотні порушення державою міжнародних зобов'язань, які є визначальними для охорони і захисту навколишнього середовища. Будь-яке інше міжнародно-протиправне діяння екологічного характеру відносять до категорії міжнародних деліктів.

За скоєння міжнародного екологічного злочину відповідальність несуть як винні у цьому держави, так і посадові особи цієї держави.

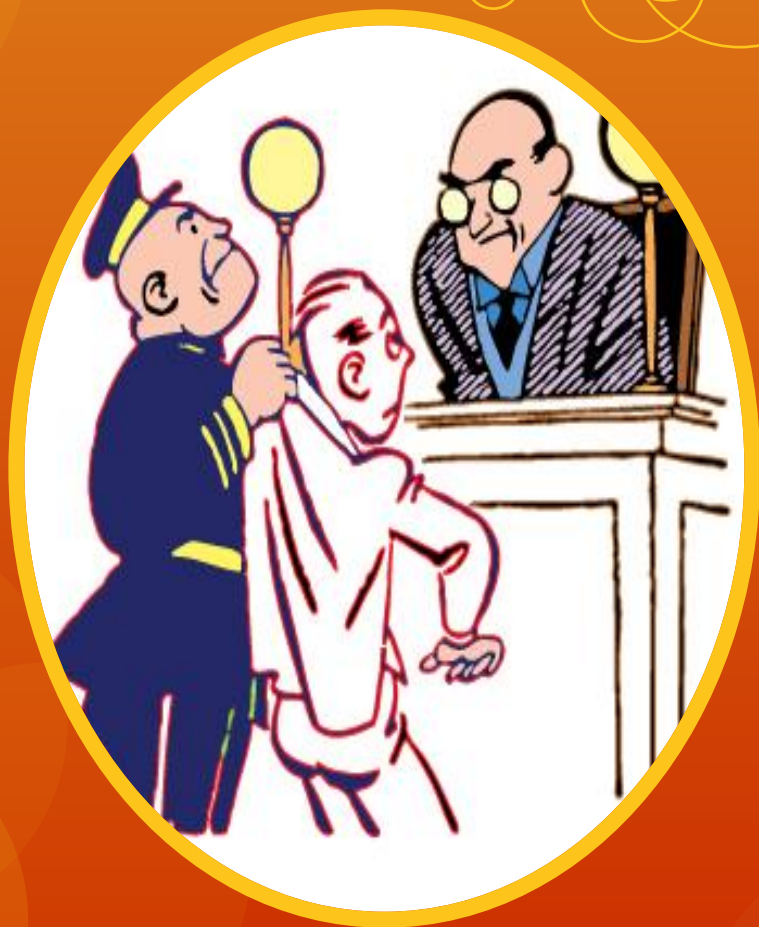
До міжнародно-злочинних дій належать:

- масове забруднення атмосфери і морського середовища;
- застосування методів і засобів ведення воєнних дій, які мають на меті завдати великої і довготривалої шкоди природному середовищу (ст. 35 Протоколу I до Женевських конвенцій 1949 р.);
- екоцид, що виявляється у примусовому використанні природних умов і явищ для досягнення воєнної переваги над противником за допомогою ведення геофізичної (вулканічна діяльність, землетруси тощо) чи метеорологічної війки (урагани, лавини, зсуви, цунамі тощо), широкому застосуванні зброї масового знищення.

Конвенція про заборону воєнного або будь-якого іншого ворожого використання засобів впливу на природне середовище (1977 р.) забороняє також використання будь-яких засобів впливу на природне середовище для зміни шляхом цілеспрямованого керування природними процесами динаміки, складу і структури Землі, включаючи її біоту, літосферу, гідросферу або космічний простір (ст. 2).

Частина з зазначених екологічних правопорушень належить до категорії військових злочинів.

5) Кримінальна відповідальність за міжнародні екологічні злочини.

Кримінальна відповідальність за міжнародні екологічні злочини може застосовуватися спеціальними міжнародними судами (трибуналами) або судами держав, на території яких вчинено злочин. Але конкретної практики застосування такої відповідальності фактично немає. Нині вона виконує переважно роль превентивного засобу в галузі забезпечення міжнародного екологічного правопорядку.

Більш реальними є санкції, які застосовуються за вчинення міжнародних екологічних деліктів. У зв'язку з цим виділяють два види відповідальності – нематеріальну і матеріальну. Конкретними формами нематеріальної відповідальності за екологічні делікти можуть бути *реторсії* (правомірні примусові дії держави у відповідь на недружній акт з боку іншої держави), *сатисфакція* (принесення державою-порушником вибачень постраждали державі) та *репресалії* (правомірні примусові дії держави, що мають на меті відновлення своїх прав, порушених іншою державою). Як репресалії, зокрема, досить часто застосовується затримання чи арешт рибальських суден за порушення правил рибальства.

Конкретні форми нематеріальної відповідальності за екологічні делікти

реторсії

сатисфакція

репресалії

Сутність матеріальної відповідальності полягає у повній або частковій компенсації матеріальної чи моральної шкоди, завданої внаслідок порушення міжнародних екологічних зобов'язань

У більшості випадків вина правопорушника є необхідною умовою настання такої відповідальності. Про це безпосередньо йдеться у ряді міжнародних документів. У Протоколі про відповідальність і компенсацію за шкоду, завдану внаслідок транскордонного перевезення небезпечних відходів та їх видалення (2000 р.), зокрема, говориться, що ніяка відповідальність не покладається на особу, якщо вона доведе, що шкода є результатом: а) військових дій чи громадянської війни; б) природних явищ, які мають виключний і небезпечний характер; в) навмисної протиправної поведінки третьої сторони, включаючи її особу, якій завдана шкода (ст. 4).

*Водночас у міжнародній практиці застосовується й безвинна, або так звана **абсолютна, відповідальність**. Вона здебільшого пов'язана із завданням шкоди джерелами підвищеної небезпеки (ядерними установками, повітряними і космічними апаратами тощо). Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами (1972 р.), наприклад, передбачає, що "запускаюча держава несе абсолютну відповідальність щодо виплати компенсації за шкоду, завдану її космічними об'єктами на поверхні Землі чи повітря*

У ряді випадків обов'язок відшкодування екологічної шкоди покладається не на державу, а на операторів як державних, так і приватних підприємств, установок тощо. Відповідно до Конвенції про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою внаслідок розвідки і розробки мінеральних ресурсів морського дна (1976 р.), зокрема, таким оператором може бути спеціально призначена державою особа або особа, яка здійснює загальний контроль за діяльністю нафтової морської установки. Оператор установки відповідає за шкоду від забруднення, яка є результатом інциденту. Коли є кілька операторів установки, вони відповідають солідарно. Оператор не відповідає за шкоду від забруднення, якщо доведе, що шкода стала наслідком військових чи ворожих дій, громадянської війни, повстання або стихійного явища.

Конвенція передбачає максимальну суму стягнення з оператора однієї установки і за кожний інцидент – 30 млн. доларів США. Але це правило не діє, якщо буде доведено, що шкода від забруднення стала наслідком навмисних чи недбалих дій чи бездіяльності самого оператора (ст. 6).

Досить детально врегульовано "абсолютну" відповідальність оператора ядерної установки Віденською конвенцією про цивільну відповідальність за ядерну шкоду. Нею, зокрема, встановлено, що оператор ядерної установки несе відповідальність за ядерну шкоду, якщо доведено, що вона завдана ядерним інцидентом:

- а) на ядерній установці;
- б) пов'язана з ядерним матеріалом, який вироблений на такій установці, направлений для неї чи надійшов з неї. Оператор не несе відповідальності за ядерну шкоду, завдану:
 - а) самій ядерній установці або будь-якому майну на місці розташування цієї установки;
 - б) транспортному засобу, на якому ядерний матеріал знаходився під час ядерного інциденту.

Відповідальність оператора може бути обмежена відповідаючою за установку державою не менш як 5 млн. доларів США за кожний ядерний інцидент. Право на відшкодування шкоди за даною конвенцією втрачає силу, якщо позов не було заявлено протягом 10 років з моменту ядерного інциденту (ст. VI). Міжнародним правом передбачені й деякі інші санкції компенсаційного характеру у сфері екології. Йдеться, зокрема, про позбавлення держав, які порушують відповідні міжнародні угоди, фінансової допомоги, конфіскацію суден та інших транспортних засобів, використовуваних з метою незаконного рибальства тощо.

Література

1. Баб'як О. С, Біленчук П. Д., Чирва Ю. О. Екологічне право України: Навчальний посібник. - К.: АТІКА, 2000. - 216 с.
2. Балюк Г.І. Екологічне право України. Конспект Лекції у схемах (Загальна и Особлива частина): Навч. Посібник. - К.: Хрінком Інтер, 2006. - 192 с.
3. Екологічне право. Особлива частина Підручник. За редакцією академіка АПрН України, В.І. Андрейцева. К.: Істина, 2001
4. Екологічне право України: Підручник/За ред. А. П. Гетьмана, М. В. Шульги. - Х., 2005.
5. Екологічне право України За редакцією професорів В. К. Попова и А. П. Гетьмани. Харків, В«ПравоВ». 2001
6. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник/За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. - К.: ТОВ В «ВидавництвоВ» Юридична думка В», 2005. - 848 с/
7. Закон України "Про охорону навколишнього середовища". - К., 1991.
8. Закон України В«Про охорону атмосферного ПовітряВ». - К., 1992
9. Бринчук М. М. Правова охорона атмосферного повітря. - М., 1986.
10. Габитов Р. Х. Повітряохоронного право. - Уфа, 1999.

11. Габитов Р. Х Теоретичні проблеми організації правової охорони атмосфери Землі в сучасних умовах. - Уфа, 2000.

12. Кузнецова О. К, Радчик О. Л. Забруднення навколишнього середовища відходами та небезпечними речовинами. - М., 2001.

13. Роун Ш. Озоновий криза. П'ятнадцятирічна еволюція несподіваною глобальної небезпеки. - М., 1993.

14. Фомін Г. С, Фоміна С. Н. Повітря: контроль забруднень за міжнародними стандартами. - М., 1993.

15. Шемшученко Ю. С. Правові проблеми екології. - К., 1989.

